

УДК 341.231.14:305:[341.123+061.1ЄС]
DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2292.2025/1-60/59-62>

Марія ЗАЙЦЕВА, канд. політ. наук, асист.
ORCID ID: 0000-0003-0036-419X
e-mail: mariya.zaitseva@gmail.com

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОЇ ГЕНДЕРНОЇ ПОЛІТИКИ

Вступ. Під впливом глобалізаційних перетворень утворилися нові форми нерівності та дискримінації, зокрема, жінки непропорційно страждають від економічної глобалізації в глобальному поділі праці. Гендерний аспект посідає важливе місце в способі організації праці та є центральним організаційним принципом глобальної економіки. Мета дослідження – дослідити природу гендерної нерівності в сучасних міжнародних відносинах, проаналізувати формування відповідного правового механізму та визначити ефективні стратегії щодо зменшення гендерного розриву у світі.

Методи. У дослідженні були використані такі методи, як філософський, аналітичний, історичний, метод узагальнення й аналізу документів дозволило вивчити нормативно правову базу ЄС, звіти міжнародних організацій та аналітичних центрів.

Результати. Перші спроби боротьби з гендерною нерівністю були ще в другій половині XIX ст., проте концепцію гендерної дискримінації вперше ввели вчені-феміністи лише в 1960-х роках. Забезпечення гендерної рівності є 5-ю ціллю та невід'ємною частиною кожної із 17-ти цілей Програми сталого розвитку ООН до 2030 року. Фахівці агенства ПРООН зазначають, що розширення прав і можливостей жінок дозволить швидше реалізувати й інші цілі сталого розвитку. Рівність між жінками та чоловіками є фундаментальним принципом Європейського Союзу, задекларованого в Римських договорах, у Маастрихтському договорі та у Хартії основних прав ЄС. Проявами поглибленої співпраці на рівні ЄС є підписання в 2011 р. і ратифікація в 2023 р. Стамбульської конвенції, що має на меті боротися з насильством щодо жінок та домашнім насильством. Для запобігання і боротьбою з гендерними стереотипами та сексизмом, для запобігання і боротьбою з насильством щодо жінок і дівчат на домашнім насильством Рада Європи ухвалила другу Стратегію гендерної рівності на 2024–2029 роки. У 2004 р. Рада європейських муніципалітетів і регіонів розробила "Європейську хартію рівності жінок і чоловіків у житті місцевих громад", що дозволить забезпечити рівне представництво в органах місцевого самоврядування.

Висновки. Гендерна рівність має визначальну роль у соціально-економічному та демографічному розвитку суспільства. Подолання гендерної нерівності дозволить зміцнити соціальні структури держав, створюючи більш безпечне середовище. Гендерна політика Європейського Союзу й ООН сприятиме гендерній рівності та розширенню прав і можливостей жінок в усіх сферах суспільного життя, гендерна рівність стане каталізатором для реалізації 17-ти цілей сталого розвитку ООН до 2030 року.

Ключові слова: глобалізація, гендер, гендерна нерівність, гендерна рівність, ООН, Європейський Союз.

Вступ

Гендерна нерівність була однією з ключових проблем і залишається предметом дискусій та суперечок у сучасних міжнародних відносинах. Історично соціальні структури приписували чоловікам і жінкам різні ролі, моделі поведінки, статуси, рівні та навіть ієрархію. Відповідно до статі очікується, що люди будуть виконувати певні обов'язки, а жінки нестимуть у цьому розподілі непропорційний тягар. Під впливом глобалізаційних перетворень утворилися нові форми нерівності та дискримінації, зокрема, жінки непропорційно страждають від економічної глобалізації в глобальному поділі праці. Гендерний аспект посідає важливе місце у способі організації праці та є центральним організаційним принципом глобальної економіки. Зокрема, гендерна нерівність призводить до широкого спектра порушень прав людини щодо жінок і дівчат, включаючи примусову працю в нелюдських умовах, дитячі та примусові шлюби й каліцтва жінок та дівчат.

Мета дослідження: дослідити природу гендерної нерівності у сучасних міжнародних відносинах; проаналізувати формування відповідного правового механізму та визначити ефективні стратегії щодо зменшення гендерного розриву у світі.

Огляд літератури. Гендер – це "соціальний і культурний конструкт, який розрізняє відмінності в атрибутах чоловіків і жінок, дівчат і хлопчиків відповідно до ролей обов'язків чоловіків і жінок" (ЮНІСЕФ) (Devi, Singh, & Kumar, 2024). У фаховій літературі поняття гендеру та проблеми гендерної нерівності досліджували як вітчизняні, так і зарубіжні науковці.

Про гендерні стереотипи й обмеження прав жінок, які сповільнюють суспільний розвиток, ідеться в роботі В. Яворської, Ю. Негоди, Ю. Реги, О. Кисельової та А. Гончарової "Сучасні проблеми захисту прав жінок та

гендерної рівності". Автори зазначають, що сильна і демократична держава може існувати лише з урахуванням гендерного аспекту на всіх рівнях органів державної влади і з залученням жінок як рівноправних суб'єктів до прийняття рішень (Yavorska et al., 2024).

У праці "Глобалізація світової політики" за редакцією Дж. Бейліс та ін. проаналізовано ключові проблеми сучасних міжнародних відносин, здійснено аналіз впливу глобалізації на формування гендерної нерівності і дискримінації, наголошено на важливості сприяння толерантності та забезпечення рівного доступу для всіх без обмежень (Baylis, Smith, & Owens, 2017). Сьомий генеральний секретар ООН Кофі Аннан заявив: "Гендерна рівність – це більше, ніж самоціль. Це є попередньою умовою для вирішення проблеми зменшення бідності, сприяння сталому розвитку та побудови належного врядування" (Kofi Annan Foundation, 2024).

Відповідно до рішень ООН гендерна рівність означає "рівні права, обов'язки та можливості жінок і чоловіків, дівчат і хлопців. Рівність не означає, що жінки та чоловіки стануть однаковими, а те, що права, обов'язки та можливості жінок і чоловіків не залежатимуть від того, чи народжуються вони чоловіком чи жінкою. Гендерна рівність передбачає, що інтереси, потреби та пріоритети як жінок, так і чоловіків, беруться до уваги, визнаючи різноманітність різних груп жінок і чоловіків. Гендерна рівність – це не жіноча проблема, але вона має стосуватися й повною мірою залучати чоловіків, а також жінок. Рівність між жінками та чоловіками розглядається і як проблема прав людини, і як передумова та показник сталого розвитку, орієнтованого на людей" (Devi, Singh, & Kumar, 2024)).

Методи

У процесі дослідження були застосовані такі методи, як філософський, аналітичний, історичний, метод

узагальнення й аналізу, що дозволив вивчити документи нормативно-правової бази ЄС, звіти міжнародних організацій та аналітичних центрів.

Результати

Як зазначено в (UN Women, 2021), "гендерна рівність – це право". Гарантія дотримання цього права дозволить подолати такі виклики нашого часу, як: економічна криза, відсутність медичної допомоги, зміни клімату, насильства щодо жінок та ескалації конфліктів. Концепцію гендерної дискримінації вперше ввели вчені-феміністи лише в 1960-х роках, які стверджували, що вона є однією з основних соціальних проблем і потребує негайного та комплексного вирішення. Жінок на той час систематично не допускали до процесів прийняття політичних та економічних рішень. Вони стикалися із численними перешкодами в здобутті освіти та досягненні кар'єрних можливостей. Із часом концепція сексизму піддалася детальнішому коригуванню та розширенню, щоб охопити не лише явні форми дискримінації, але й приховані, такі як мікроагресія, стереотипи та приховані упередження (Churchill, n. d.).

Проте перші спроби боротьби з гендерною нерівністю були ще в другій половині XIX ст., саме в цей період зародився правозахисний рух за виборче право та проти дискримінації жінок у політичному та економічному житті – суфражизм, що стало початком сучасної історії фемінізму. Британський суфражизм набрав сили в першій половині XIX ст., коли жінки наростили свою політичну активність, зокрема, під час кампанії за реформу виборчого права у Великій Британії, сформувалося кілька груп з лобювання інтересів жінок у Британському парламенті.

Ще в 1865 р. політичний діяч, філософ, член Британського парламенту Дж. Стюарт Мілль відкрито підтримував участь жінок у виборах та наголошував на необхідності внесення до Народної Хартії виборчого права для жінок. У цей період Дж. Стюарт Мілль публікує есе про рівність статей у "Покорі жінок", а чоловіки і жінки підписують звернення, щоб отримати рівні права на виборах. Варто зауважити, що саме ці заходи дозволили усвідомити необхідність боротьби за гендерну рівність та вплинули на формування феміністичних рухів. Наступним етапом у боротьбі за рівність прав та можливостей між чоловіками і жінками було створення Національного союзу жіночих товариств (NUWSS) у 1897 р., куди ввійшли 17 організацій. Національний союз жіночих товариств (NUWSS) використовував різні методи впливу, серед яких слід виокремити: організацію зустрічей з парламентарями, надсилання листів політикам, публікації інформаційних матеріалів, а в 1907 р. Союз організував першу масову ходу під назвою "Марш бруду", учасницями маршру стали понад 3000 жінок.

У 1918 р. парламент ухвалив закон, що дозволив жінкам, віком старше 30 років і які мають вищу освіту та перебувають у шлюбі, брати участь у виборах. До 1928 року відповідно до ухваленого закону "Про народне представництво", жінки Великої Британії отримали рівні права із чоловіками на виборах. Окрім того, відповідно до закону жінка самостійно визначала, як витратити власний прибуток і користуватися майном. Також закон гарантував право на роботу, право відкривати банківські рахунки та право опіки над дітьми (University Exeter, n. d.).

Початком боротьби з гендерною нерівністю у сучасному світі стала глобальна програма "Пекінська декларація та платформа дій", затверджена в 1995 р. на IV Всесвітній конференції з питань жінок. Під час конференції лідери із 189-ти країн і понад 30 000 активістів зібралися, щоб забезпечити рівні права та можливості для

жінок і дівчат, а також подолання насильства щодо жінок (UN Women, 2024). Забезпечення гендерної рівності є 5-ю ціллю та невід'ємною частиною кожної із 17-ти цілей Програми сталого розвитку ООН до 2030 року (United Nations, n. d.). За оцінками ООН 360 млрд дол. на рік необхідно для досягнення гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок у межах ключових глобальних цілей, зокрема подолання бідності та голоду (United Nations, n. d.).

Слід зазначити, що рівність між жінками й чоловіками є фундаментальним принципом Європейського Союзу. За Римськими договорами (1957), "чоловіки і жінки повинні отримувати рівну оплату праці за рівноцінну роботу", "рівна оплата праці без дискримінації на основі статі". Питання гендерної рівності визначені і в Маастрихтському договорі (1992): у ст. 2 зазначено про цінності, які характеризуються "плюралізмом, недискримінацією, терпимістю, справедливістю, солідарністю та рівністю жінок і чоловіків"; у ст. 3 зазначено, що ЄС "бореться із соціальною маргіналізацією і з дискримінацією, сприяє соціальній справедливості та соціальному захисту, рівності жінок і чоловіків, солідарності поколінь та охороні прав дітей". Амстердамський договір (1997) визначає "рівності між чоловіками і жінками щодо можливостей на ринку праці та стосовно ставлення на роботі" (ст. 118), "рівного ставлення до чоловіків і жінок стосовно працевлаштування і зайнятості, включаючи принцип рівної оплати праці за однакову роботу", "забезпечення повної рівності між чоловіками і жінками у робочому житті" (ст. 119).

Гендерна рівність є основною цінністю Європейського Союзу і закріплена у Хартії основних прав ЄС, зокрема, у ст. 21 ідеться про заборону дискримінації за будь-якою ознакою, у тому числі статі. Стаття 23 документа забезпечує рівноправність чоловіків та жінок: "Рівність між чоловіками і жінками має бути забезпечена у всіх сферах, включаючи зайнятість, роботу і заробітну плату". У роботі (Марценюк, 2015) зазначено, що "принцип рівноправності не має заважати підтримці або впровадженню заходів, що надають відповідні переваги для статі, що є недостатньо представленою".

У 2004 р. Рада європейських муніципалітетів і регіонів розробила "Європейську хартію рівності жінок і чоловіків у житті місцевих громад". Хартію підтримала Європейська комісія і закликає місцеві та регіональні органи сприяти більшій рівності у своїх громадах (Рада Європейських муніципалітетів та регіонів, 2004).

Проявами поглибленої міжнародної співпраці в боротьбі з насильством щодо жінок та домашнім насильством можна вважати підписання у 2011 р. Конвенції Ради Європи – "Стамбульська конвенція". Конвенція підписана та ратифікована переважно більшістю країн ЄС. У 2017 р. ЄС як організація приєдналася до угоди і лише у 2023 р. ратифікувала Конвенцію Ради Європи (European Parliament, 2023).

6 березня 2024 року Комітет міністрів Ради Європи ухвалив другу Стратегію гендерної рівності Ради Європи на 2024–2029 роки. Відповідно до стратегії пріоритетними завданнями Ради Європи та її держав-членів на шість років визначено: "запобігання та боротьба з гендерними стереотипами та сексизмом, запобігання та боротьба з насильством щодо жінок і дівчат та домашнім насильством, забезпечення рівного доступу жінок до правосуддя, досягнення збалансованої участі жінок і чоловіків у політичному, громадському, соціальному та економічному житті, розширення прав і можливостей жінок та гендерної рівності в умовах глобальних та геополітичних викликів, реалізація стратегії досягнення

гендерної рівності та включення міжсекторального підходу в усі політики та заходи" (Рада Європи, 2024). Значимо, що першу в історії Європейського Союзу стратегію гендерної рівності Європейська Комісія затвердила в 2020 р., яка мала на меті усунути гендерні стереотипи, забезпечити рівні можливості між жінками і чоловіками на ринку праці, у тому числі й оплати праці та досягнення паритету в політичних процесах і прийнятті рішень (ЮРФЕМ.уа. Асоціація жінок..., 2022).

Незважаючи на те, що Європейський Союз є лідером у забезпеченні гендерної рівності, результати дослідження показали, що жінки в середньому заробляють на 16 % менше, ніж чоловіки, а 33 % жінок у ЄС стали жертвами фізичного чи сексуального насильства.

У 2010 р. рішенням Європейського парламенту та Європейської ради було утворено Європейський інститут гендерної рівності (ЄІГР), який відіграє ключову роль у розробці, координації та впровадженні гендерної політики Європейського Союзу (European Institute for..., 2010). Задля з'ясування впливу політики ЄС на подолання гендерної нерівності та ефективності заходів у боротьбі з дискримінацією за ознакою статі у 2013 р. був створений Індекс гендерної рівності (ІГР), який формує рейтинг країн за такими ознаками: працевлаштування, фінансові ресурси, освіта, час, харчування і здоров'я, а також двох додаткових – насильство і нерівність щодо жінок (European Institute for..., 2013).

Дані 2024 року показують, що загальний показник Індeksu гендерної рівності ЄС становить 71,0 зі 100. Європейський Союз демонструє помірне покращення на 0,8 бала порівняно з попередніми роками. Підвищення оцінки ЄС з 2021 року в основному пов'язане з прогресом у таких сферах, як політична (+2,3 бала) та економічна (+0,8 бала). Із 2010 року оцінка ЄС зросла на 7,9 бала, в основному завдяки прогресу в державних структурах (+19,5 бала). Найвищий рівень гендерної рівності в ЄС зафіксований у сфері охорони здоров'я (88,6 бала), значне покращення відбулося в доступі до медичних послуг (97,6 бала). Проте показники у сфері охорони здоров'я збільшилися найменше порівняно з попередніми результатами (+0,1 бала) і з 2010 року (+1,9 бала) (European Institute for..., 2024).

Одним із найвідоміших аспектів гендерної нерівності є право голосу та представництво жінок у національних парламентах. Відповідно до звіту ООН "Прогрес у досягненні цілей сталого розвитку: гендерний огляд 2023" жінки у всьому світі займають лише 26,7 % місць у парламенті, 35,5 % у місцевих органах влади, 28,2 % обіймають керівні посади. Фахівці агенства ПРООН зазначають, що розширення прав і можливостей жінок дозволить швидше реалізувати й інші цілі сталого розвитку. Гендерний розрив у владних структурах та на керівних посадах залишається й досі, і за нинішніх темпів розвитку наступне покоління жінок витратить в середньому на 2,3 год більше на день на неоплачуваний догляд і домашню роботу, ніж чоловіки. За умови збереження сьогоденних тенденцій понад 340 млн жінок і дівчат все ще житимуть на межі бідності до 2030 року, і майже кожна четверта відчуватиме помірну або серйозну відсутність продовольчої безпеки (Azcona et al., 2023).

Дискусія і висновки

Гендерна рівність має визначальну роль у соціально-економічному та демографічному розвитку суспільства. Досягнення гендерної рівності дозволить зміцнити соціальні структури держав, створюючи більш безпечне середовище.

Для Європейського Союзу гендерна рівність є фундаментальною цінністю, а досягнення рівних умов для

чоловіків та жінок, що задекларовані рядом документів, є пріоритетним завданням для інституцій ЄС. Індекс гендерної рівності дозволить визначити, як нерівність впливає на розвиток економічної, освітньої, політичної та соціальної сфер.

Гендерна політика Європейського Союзу та ООН сприяє гендерній рівності та розширенню прав і можливостей жінок у всіх сферах суспільного життя, гендерна рівність стане каталізатором для реалізації 17-ти цілей сталого розвитку ООН до 2030 року. Саме тому необхідна тісніша співпраця між країнами для вирішення цих викликів і побудови більш інклюзивного світу.

Доведено, що суспільства з більшою гендерною рівністю зазвичай більш мирні та демократичні і існує пряма залежність між збільшенням участі жінок у політичному житті та зниженням ризику громадянської війни.

Список використаних джерел

- Марценюк, Т. (2015). *Гендерна політика Європейського Союзу: загальні принципи та найкращі практики*. Міжнародний центр перспективних досліджень. https://www.icps.com.ua/assets/uploads/files/genderna_pol_tika_s.pdf
- Офіс Ради Європи в Україні. (2024). *Стратегія гендерної рівності Ради Європи на 2024–2029 роки*. <https://www.coe.int/uk/web/kyiv/-/council-of-europe-gender-equality-strategy-for-2024-2029-available-in-ukrainian>
- Рада Європейських муніципалітетів та регіонів. (2004). *Рада Європейських муніципалітетів та регіонів Європейська Хартія рівності жінок і чоловіків у житті місцевих громад*. https://www.auc.org.ua/sites/default/files/hartiya_ukr.pdf
- Рада Європи. (2024). *Стратегія гендерної рівності РЄ (на 2024–2029 рр.)*. <https://rm.coe.int/cm-2024-17-finale-ukr/1680af3517>
- ЮРФЕМ.уа. Асоціація жінок – юристок України. (2022). *Шлях до рівності: Стратегія гендерної рівності Європейського Союзу 2020–2025*. (ч. 1). <https://jurfem.com.ua/shlyah-do-rivnosti-strategia-gendernoi-rivnosti-2025-ch-1/>
- Azcona, G., Bhatt, A., Guillem, F., Min, Y., Page, H. & You, S. (2023). *Progress on the Sustainable Development Goals: The Gender Snapshot 2023*. United States: UN Women and United Nations Department of Economic and Social Affairs, Statistics Division 2023. <https://genderclimatetracker.org/resource/26044>
- Baylis, J., Smith, S., & Owens, P. (Eds.). (2017). *The Globalization of World Politics: An Introduction to International Relations*. Oxford University Press.
- Churchill, L.B. (n.d.). *The feminine mystique: Work by Friedan*. Encyclopedia Britannica. <https://www.britannica.com/topic/The-Feminine-Mystique>
- Devi, C.N., Singh, K.I., & Kumar, A.R. (2024). Gender Inequality and Equality: A Conceptual Analysis. *African Journal of Biomedical Research*, 27(6S), 264–266. <https://africanjournalofbiomedicalresearch.com/index.php/AJBR/article/view/5890>
- European Institute for Gender Equality. (2010). European Institute for Gender Equality opens to the public. <https://eige.europa.eu/newsroom/news/european-institute-gender-equality-opens-public>
- European Institute for Gender Equality. (2013). *EIGE will launch a Gender Equality Index for Europe in June 2013*. <https://eige.europa.eu/newsroom/news/eige-will-launch-gender-equality-index-europe-june-2013>
- European Institute for Gender Equality. (2024). *Gender Equality Index*. <https://eige.europa.eu/gender-equality-index/2024/country>
- European Parliament. (2023). *EU accession to the Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women ('Istanbul Convention')*. https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-a-new-push-for-european-democracy/file-eu-accession-to-the-istanbul-convention?utm_source=chatgpt.com
- Kofi Annan Foundation. (2024). *Gender, Equality and Inclusion. At the heart of everything we do*. <https://www.kofiannanfoundation.org/gender-equality-and-inclusion/>
- UN Women. (2021). *Women and the Sustainable Development Goals (SDGs)*. <https://www.unwomen.org/en/news/in-focus/women-and-the-sdgs>
- UN Women. (2024, 25 November). *The Beijing Declaration and Platform for Action at 30: How it transformed the fight against gender-based violence*. <https://www.unwomen.org/en/articles/explainer/the-beijing-declaration-and-platform-for-action-at-30-how-it-transformed-the-fight-against-gender-based-violence>
- United Nations. (n.d.). *Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development*. <https://sdgs.un.org/2030agenda>
- University of Exeter. (n.d.). *A brief history of gender (in)equality*. <https://www.futurelearn.com/info/courses/understanding-gender-inequality/0/steps/66837>
- Yavorska, V., Rega, I., Kiselyova, E., Goncharova, A., & Nehoda, Y. (2024). Contemporary issues in upholding women's rights and gender Equality. *Multidisciplinary Reviews*, 8, 2024spe050. <https://doi.org/10.31893/multirev.2024spe050>

References

- Azcona, G., Bhatt, A., Guillem, F., Min, Y., Page, H. & You, S. (2023). *Progress on the Sustainable Development Goals: The Gender Snapshot 2023. United States: UN Women and United Nations Department of Economic and Social Affairs, Statistics Division*. <https://genderclimatracker.org/resource/26044>
- Baylis, J., Smith, S., & Owens, P. (Eds.). (2017). *The Globalization of World Politics: An Introduction to International Relations*. Oxford University Press.
- Churchill, L.B. (n.d.). *The feminine mystique: Work by Friedan*. Encyclopedia Britannica. <https://www.britannica.com/topic/The-Feminine-Mystique>
- Council of Europe Office in Ukraine. (2024). *Council of Europe Gender Equality Strategy 2024–2029* [in Ukrainian]. <https://www.coe.int/uk/web/kjiv/-/council-of-europe-gender-equality-strategy-for-2024-2029-available-in-ukrainian>
- Council of Europe. (2024). *CoE Gender Equality Strategy (2024–2029)* [in Ukrainian]. <https://rm.coe.int/cm-2024-17-finale-ukr/1680af3517>
- Council of European Municipalities and Regions. (2004). *Council of European Municipalities and Regions European Charter for Equality between Women and Men in Local Life* [in Ukrainian]. https://www.auc.org.ua/sites/default/files/hartiya_ukr.pdf
- Devi, C.N., Singh, K.I., & Kumar, A.R. (2024). Gender Inequality and Equality: A Conceptual Analysis. *African Journal of Biomedical Research*, 27(6S), 264–266. <https://africanjournalofbiomedicalresearch.com/index.php/AJBR/article/view/5890>
- European Institute for Gender Equality. (2010). European Institute for Gender Equality opens to the public. <https://eige.europa.eu/newsroom/news/european-institute-gender-equality-opens-public>
- European Institute for Gender Equality. (2013). *EIGE will launch a Gender Equality Index for Europe in June 2013*. <https://eige.europa.eu/newsroom/news/eige-will-launch-gender-equality-index-europe-june-2013>
- European Institute for Gender Equality. (2024). *Gender Equality Index*. <https://eige.europa.eu/gender-equality-index/2024/country>
- European Parliament. (2023). *EU accession to the Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women (Istanbul Convention)*. <https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-a-new>

push-for-european-democracy/file-eu-accession-to-the-istanbul-convention?utm_source=chatgpt.com

Kofi Annan Foundation. (2024). *Gender, Equality and Inclusion. At the heart of everything we do*. <https://www.kofiannanfoundation.org/gender-equality-and-inclusion/>

Martsenyuk, T. (2015). *Gender Policy of the European Union: General Principles and Best Practices*. International Centre for Policy Studies [in Ukrainian]. https://www.icps.com.ua/assets/uploads/files/genderna_pol_tika_s.pdf

UN Women. (2021.). *Women and the Sustainable Development Goals (SDGs)*. <https://www.unwomen.org/en/news/in-focus/women-and-the-sdgs>

UN Women. (2024, 25 November). *The Beijing Declaration and Platform for Action at 30: How it transformed the fight against gender-based violence*. <https://www.unwomen.org/en/articles/explainer/the-beijing-declaration-and-platform-for-action-at-30-how-it-transformed-the-fight-against-gender-based-violence>

United Nations. (n.d.). *Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development*. <https://sdgs.un.org/2030agenda>

University of Exeter. (n.d.). *A brief history of gender (in)equality*. <https://www.futurelearn.com/info/courses/understanding-gender-inequality/0/steps/66837>

Yavorska, V., Rega, I., Kiselyova, E., Goncharova, A., & Nehoda, Y. (2024). Contemporary issues in upholding women's rights and gender Equality. *Multidisciplinary Reviews*, 8, 2024spe050 [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.31893/multirev.2024spe050>

YRFEM.ua. Association of Women Lawyers of Ukraine. (2022). *The Path to Equality: The European Union Gender Equality Strategy 2020–2025*. (Part 1) [in Ukrainian]. <https://jurfem.com.ua/shlyah-do-rivnosti-strategia-gendernoi-rivnosti-2025-ch-1/>

Отримано редакцією журналу / Received: 05.02.25
Прорецензовано / Revised: 10.02.25
Схвалено до друку / Accepted: 26.02.25

Mariia ZAITSEVA, PhD (Polit.), Assist.

ORCID ID: 0000-0003-0036-419X

e-mail: mariya.zaitseva@gmail.com

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

LEGAL MECHANISMS FOR THE FORMATION OF MODERN GENDER POLICY

Background. Globalization transformations have created new forms of inequality and discrimination, with women disproportionately affected by economic globalization in the global division of labor. Gender plays an important role in the way labor is organized and is a central organizing principle of the global economy. The purpose of the study is to investigate the nature of gender inequality in contemporary international relations. To analyze the formation of an appropriate legal mechanism and identify effective strategies to reduce the gender gap in the world.

Methods. The study used such methods as philosophical, analytical, historical, the method of generalization and analysis of documents allowed to study the legal framework of the EU, reports of international organizations and think tanks.

Results. The first attempts to combat gender inequality were made in the second half of the nineteenth century, but the concept of gender discrimination was first introduced by feminist scholars only in the 1960s. Ensuring gender equality is the 5th goal and an integral part of each of the 17 goals of the UN Sustainable Development Program until 2030. UNDP experts note that empowering women will help to realize other sustainable development goals faster. Equality between women and men is a fundamental principle of the European Union, as declared in the Treaties of Rome, the Maastricht Treaty, and the EU Charter of Fundamental Rights. Manifestations of in-depth cooperation at the EU level include the signing in 2011 and ratification in 2023 of the Istanbul Convention, which aims to combat violence against women and domestic violence. In order to prevent and combat gender stereotypes and sexism, prevent and combat violence against women and girls and domestic violence, the Council of Europe adopted the second Strategy for Gender Equality for 2024–2029. In 2004, the Council of European Municipalities and Regions developed the European Charter for Equality of Women and Men in Local Life, which will ensure equal representation in local governments.

Conclusions. Gender equality plays a crucial role in the socio-economic and demographic development of society. Overcoming gender inequality will strengthen the social structures of states, creating a safer environment. The gender policy of the European Union and the United Nations will promote gender equality and women's empowerment in all spheres of public life, and gender equality will become a catalyst for the implementation of the 17 UN Sustainable Development Goals by 2030

Keywords: Globalization, gender, gender inequality, gender equality, UN, European Union.

Автор заявляє про відсутність конфлікту інтересів. Спонсори не брали участі в розробленні дослідження; у зборі, аналізі чи інтерпретації даних; у написанні рукопису; в рішенні про публікацію результатів.

The author declares no conflicts of interest. The funders had no role in the design of the study; in the collection, analyses or interpretation of data; in the writing of the manuscript; in the decision to publish the results.